

ლიცეოს სურული საშური

საშურის მუნიციპალიტეტის ბაზეთი „საშურის მოამბის“ ღამატიკა
№8, 26 აბვისტი, ორშაბათი, 2019 წელი

მწერლის პოზიცია

დამტვრეული სავარძლები

ანუ 90-იან წლებამდე და ეროვნული მოძრაობის წლებში საქართველოს მწერალთა კავშირის თავკაცების ხსოვნას, აგრეთვე, XXV ყრილობის მონაწილეებს!

თვალნათლივ მახსოვს თქვენთან დაკავშირებული ყოველი დღე, მსჯელობა, კამათი, უთანხმოება... უბრალოებით სავსე გქონდათ გულები, მაგრამ თქვენი გონება არც ისე უბრალოდ და არც ისე დანდობით ებრძოდა მწერლური ღირსებისთვის მიუღებელ ფაქტებს, ადამიანებს, მიმდინარე პროცესებს...

მე, თქვენზე გაცილებით უმცროსს, გულმხურვალედ მიმიღია მონაწილეობა კამათში და არასოდეს მახსოვს, რომ გეთქვათ, შენ ვინ გეკითხება, ვისი ტიკი-ტომარა ხარო! ძალიანაც კარგად იცოდით, ვინ ვინ იყო და იმიტომ იცოდით, რომ საკუთარი მუცლისგვრემით არ ვყოფილვარ დაავადებული და რომ ჩემი ლამის აღვირახსნილი გულახდილობა, სხვა არაფერი იყო, თუ არა საზოგადოებრივი მწერლური პოზიცია, რომელიც თქვენი პოზიციისგან ოდნავ განსხვავების შემთხვევაშიც, მხოლოდ საერთო საქმეს ემსახურებოდა. ის კი დანამდვილებით ვიცი, რომ მთელ საქართველოს ესმოდა, პროფესიონალთა მხრიდან დილეთანტთა და გრაფომანთა მიმართ მწვავე კრიტიკის აუცილებლობა! როგორც ირკვევა, ენის მოჩლეკით ნათქვამი სიმართლე არც ისე შორს დგას პირფერობისაგან, ხოლო სიძულვილის ენაზე ნათქვამი – პროვინციალიზმისგან!

დღეს მწერალთა კავშირის არსებობის 100 წლის მანძილზე უკვე XXV ყრილობა ჩატარდა. სწორედ ზემოთ ნახსენები ენის მოჩლეკა და სიძულვილის ენა, ასე რომ ასამარებს ღირსეული ადამიანების მნიშვნელობას და ამ სამარეზე „ნაწვიმარ სილაში ვარდის“ ნაცვლად გამხმარი სიტყვების გროვა ყრია! საქმე ისეა აწეწილი, რომ ჯერაც შეუძლებელია – ვაჟა ჩორდელის მიერ ადრეულ წლებში გამოცემული გაზეთის სათაურისა არ იყოს, „ტყუილ-მართლის“ გარჩევა ე. წ. ოპოზიციის ფონზე! როგორც წინა ყრილობაზე, ახლაც რამდენიმე, მაგრამ ერთსახოვანი „ოპოზიცია“ იბრძვის უკვე დამტვრეული, უზურგო სავარძლების შესანარჩუნებლად ან მოსაპოვებლად! და ვეჭვობ, (გამონაკლისზე გამონაკლისის გარდა) მწერლობის ბედი ისე აღელვებდეს ვინმეს, რომ თითქმის შიმშილის ზღვართან მყოფ მართლა მწერალზე (ან, თუნდაც, უთვალავ ე.წ. „კავშირის წევრებზე“) ზრუნავდნენ ისე, როგორც საკუთარ კეთილდღეობაზე. ასეთ ზრუნვას ანუ სამაგალითო ზრუნვას, საბჭოურ წლებშიც და საქართველოს დამოუკიდებლობის პირველ ურთულეს წლებშიც, ახერხებდით ისევე თქვენ! ახერხებდით ავტორიტეტით, გამიზნული დიპლომატიითა და თავგანწირული ბრძოლით მართლა მწერალთა შემოქმედებითი სიცოცხლის შესანარჩუნებელ-გასაგრძელებლად!

მოჩვენებითობა გაქრა – წინ დაუნდობელი სიმართლეა, როგორც არ უნდა გვიჭირდეს, უსათუოდ უნდა შევძლოთ და შევამჩნიოთ,

რომ ჩვენ უალრესად მნიშვნელოვანი ისტორიული ძვრების ეპოქაში მოგვინია ცხოვრება. ჩვენ საპატიო, გამორჩეული, ფსიქოლოგიურად დატვირთულ პერიოდში არსებობისა და მოღვაწეობის ღირსნი გავხდით. დიახ, დიახ, ღირსნი! ჩვენ გვერგო პატივი ამ უსამველობაში ვუშველოთ და „ნარეუძღვეთ ერს“, „მივცეთ მომავალი ხალხს!“ წინამძღოლობა კი კვლავ ჩვენს ღირსებაში მდგომარეობს, უღირსი მდგომარეობის ღირსეულად გაძღებაში, ღირსეულად ამბოხში და ღირსეული სიტყვის თქმაში. მე ვლაპარაკობ მწერლებზე და არა გრაფომანებზე.

...წლების წინ ქართულ-ოსური მწვავე კონფლიქტის პერიოდში ვწერდი: „წინ, ჯიგიტებო, წინ!“ ამ მონოდებაში ჩემი გამწარებული სული უკან დახევისკენ მოუნოდებდა თანამემამულეებს, რადგან მაშინდელი მათი „წინსვლა“ ოსური ენისა და ფიზიკური განადგურების ტოლფასი იყო. ახლაც ვიმეორებ, ოღონდ მონოდების გადაადგილებით მწერლების მიმართ: „უკან, მეგობრებო, უკან, ანუ წინ!“ – ღირსებისა და ერის გასაძლოლ გზაზე!

სიბრძნითა და სულგრძელობით შევხედოთ გარდაუვალობის სიმკაცრეს ანუ, „მოვიკლათ წარსულ დროებზე დარდი“... შევისუნთქოთ ყველა შხამი, სიბინძურე, სიცრუე, წყენა, ტკივილი, სიხარბე, სისუსტე, ძალადობა, უვიცობა, სიძულვილი, სიყვარულის ნაკლებობა... მაგრამ გამოვისუნთქოთ მხოლოდ სულიერი ჟანგბადი – ლიტერატურა!

სიცოცხლე დღესაც გრძელდება, ოღონდ იგი მოკლდება ყველგან და ყველასგან მივინყებულ პატიოსანი სულის მწერლებისთვის.

რაც შეეხება დამტვრეულ სავარძლებს, ახალი შემოქმედი დურგალია საჭირო და არა მჭახე სიძულვილით სავსე ჩაქუჩი და ლურსმნები, რომლითაც ჯვარზე მიაჭედეს ქრისტი! კმარა ქრისტიანობისა და მისიონერთა სახელით ისედაც მიძიმე მდგომარეობაში მყოფი მწერლების გაბრიყვების მცდელობა! კმარა პროვოკაციები, რომელიც პირველ რიგში, საქართველოს ტერიტორიის 20 პროცენტის მიმტაცებელი რუსეთის იმპერიის წისქვილზე ასხამს წყალს! ჯერჯერობით შენარჩუნებულ იმ 80 პროცენტს მაინც ნუ წავართმევთ ერთმანეთს, ყველამ ვიცით, რომ „სხვის საფლავს ვერავინ ამოავსებს!“ ხოლო დროებითი დიდებით ტკობა მხოლოდ დროებითი ტკობაა და ეს მარად ასე იქნება!

ჩემო კოლეგებო! ნებისმიერ თქვენგანს მივმართავ: მინდა მჯეროდეს, რომ ამ ჩემ ერთგულებით სავსე ტკივილიან სიტყვას იმ სიყვარულით მიიღებთ, რა სიყვარულითაც მიყვარხართ ყველანი, რადგან მე მიყვარს ლიტერატურა ჩემში და არა ჩემი თავი ლიტერატურაში (კ. სტანისლავსკის შეგონების მიხედვით).

მზია ხეთაგური – მწერალი,

საზოგადო მოღვაწე,

მწერალთა კავშირის გამგეობის წევრი,

საქართველოს საპატრიარქოს

წმინდა გიორგის ოქროს ორდენოსანი

იმე დროსი

გამარჯობა, ჯარისკაცო!
გამარჯობა, ლამაზო ჯარისკაცო!

ტარზანი, ცხადია, ღონიერი იყო, ყველაზე ღონიერი, უფრო ღონიერი, ვიდრე გერმანელები, მთელი თავისი შეიარაღებით.

მამაჩემიც ღონიერი იყო, მხარზე შესმულს დამატარებდა ყველგან და კუნძულის დანარჩენ ექვს სოფელში ველოსიპედით მასეირნებდა. არასდროს ილღებოდა. ველოსიპედს მიაქროლებდა და, თან უსტვენდა. ვერავინ ეწეოდა. მე წინ დამისვამდა და სტვენით მიუყვებოდა ნიუე ვესს.

– ეს ხეები ქარისგან არის მოხრილი, აქ, ტექსელზე, ხომ ქარი უმეტესად დასავლეთიდან უბერავს, – ამბობდა მამა, რამდენიმე სახლში შეივლიდა, მერე კი, პირდაპირ შინ ვბრუნდებოდით, ხოლმე.

ერთ დღეს იმ მოედანზე გავედით, სადაც ბაზრობა იმართებოდა. მამამ ველოსიპედიდან გადმომსვა და თეთრი სასტუმროსკენ გავეშურეთ. დიდ, ლამაზ დარბაზში შევედით. იქ უამრავი პატარა, მრგვალი მაგიდა იდგა. ერთ-ერთთან მივედით და მივუსხედით. მამამ უცნობ ქალს ყავა და ერთი ჭიქა ფორთოხლის წვენი მოატანინა სანრუპით. როცა ყავა დაამთავრა, მამა წამოდგა, ოთახის მეორე ბოლოში ვილაცხასთან მივიდა და გამოელაპარაკა.

გვერდით მაგიდასთან გერმანელი ჯარისკაცი იჯდა, – „ფრიცი“.

„ფრიცის“ თქმა არ შეიძლებოდა. არავითარ შემთხვევაში! ამიტომაც მხოლოდ გავიფიქრე.

სანამ მამა საუბრობდა, ჯარისკაცს მივჩერებოდი. მას ჩემკენ არ გამოუხედავს. შესახედად ლამაზი იყო, თითქმის მამაჩემით ლამაზი, თანაც, ახალგაზრდა. სხვა ახალგაზრდა ჯარისკაცებიც მოდიოდნენ ჩვენს სოფელში, მაგრამ ლამაზი არც ერთი არ ყოფილა. იყვნენ მოხუცი ჰანსის ასაკისანიც, ზოგი – მელოტი, ზოგიც – ჭალარა. გერმანიაში დარჩენილი ცოლ-შვილის სურათების შეკვრა ჯიბით სულ თან დაჰქონდათ. დედაჩემს ხშირად უჩვენებდნენ ამ სურათებს, სულ ერთსა და იმავეს.

ეს გერმანელი, სუფრასთან რომ იჯდა, ლამაზი იყო. ძალიან მინდოდა, ჭიქა და სანრუპი მისთვის მიმეწოდებინა, მაგრამ, როცა პირი გავაღე და დაძახება ვცაადე, მოულოდნელად შარვლის ჯიბიდან რაღაც ამოიღო... დიდი ჯიბის დანა.

ლამაზმა გერმანელმა წამში გახსნა დანა, თავი ოდნავ გვერდზე გადასწია და იარაღს შესცინა, დიდსა და ბასრ ლაპლაპა დანას.

მანამდე ჯარისკაცების არასდროს შემშინებია. ომი იყო და ჩვენს სოფელში სულ ჯარისკაცები დადიოდნენ. დედა ხშირად მეუბნებოდა, ომამდე ხარ დაბადებული, როცა სავსე გექონდა ბანანები, ფორთოხალი, გაკრიალებულ ღილებიანი ლაკის ფეხსაცმელებიო, მაგრამ იქნებ, ეს ყველაფერი მოგონილი იყო, ზუსტად ისევე, როგორც ჯუნგლების მეფის ტარზანის ამბავი, რომელმაც შიშველი ხელებით კისერი მოუგრისა ლეოპარდს. ტარზანის ამბებს მამა ძილის წინ გვიყვებოდა, ხოლმე მე და ჩემს პატარა ძამიკოს, როცა თვითონ მოესურვებოდა.

მუდამ ადრე გვანვენდნენ. ტარზანის ამბის მოსმენა გვინდოდა, ჯუნგლების მეფის, და ეს იყო ერთადერთი მიზეზი, რის გამოც არასდროს ვუძალიანდებოდით უფროსებს.

– აქ ტარზანი მოდის, ხოლმე? – ვკითხე მამას.

– ტარზანი არ არის ნამდვილი, – მიპასუხა მან.

– არ არის ნამდვილი?!

ვილაც ხომ უნდა ჰგავდეს ნამდვილ ტარზანს! ვერ დავიჯერებ, რომ ტარზანი გამოგონილია. თუმცა, ბევრი რამ, ისედაც არ მჯეროდა. მაგალითად, ვერ ვიჯერებდი, რომ როცა ჩემს ძმაზე პატარა ვიყავი, ომი არ იყო. მაშინ მოხუცი ჰანსი და სხვა გერმანელები იმ ბავშვებთან ერთად ცხოვრობდნენ, ვისი ფოტოსურათებიც ახლა ჯიბით დაჰქონდათ. დღეს კი, ისინი, ისევე, როგორც სათევზაო ბადეები და ნავეები, ჩვენი სოფლის ნაწილად ქვეუღიყვნენ და, მეც არასოდეს მეშინოდა, როცა ზღვისპირა ჯებირზე თამაშისას, ჩემკენ მომავალ რომელიმე ჯარისკაცს შევნიშნავდი, ხოლმე...

დაზაფრული ჩამოვსრიალდი სკამიდან, მაგიდების ქვეშ გავცოცდი, მამაჩემამდე მივალწიე და ფეხებში ჩავეჭიდე, მუხლზე მივეკარი და მოვქაჩე. მამა ჯერ ჩვეულებრივ განაგრძობდა საუბარს, თითქოს არაფერი მომხდარიყოს, მაგრამ, როცა არ მოვეშვი, დაიხარა და მითხრა: – ჰო, ახლავე წავალთ. ცოტაც და წავალთ. გეყოფა! იცოდე, მოგხვდება!...

დარწმუნებული ვიყავი, რომ იმ დანიან კაცს მამაჩემის სასიკვდილოდ დაჭრა ჰქონდა განზრახული. ისევ და ისევ ვექაჩებოდი მამას ფეხზე და ვანჯღრევდი, თუმცა, კარგად ვიცოდი, რომ სასეირნოდ, მეტად აღარ წამომიყვანდა.

წამოვედით. სახეზე ვატყობდი, რომ ბრაზობდა.

– რა უცნაურად იქცევი, – მითხრა გზაში მამამ, – გცივა? სულ ერთიანად კანკალებ. ავად ხომ არ ხარ?

ვერ ვუმხელდი თეთრ სასტუმროში მომხდარ ამბავს, სადაც წვენი დაუღეველი დამრჩა. მოვსრიალებდით გზაზე, ზურგის ქარი გვცემდა,

ვუსმენდი მელოდიას, მამაჩემი რომ უსტვენდა და, თან, ბორბლების ხმას ვაყურადებდი. ქარი ზურგისა იყო, მაგრამ მკლავებზე კანი მაინც სულ ერთიანად ამებურძღლა. ნეტავ, სხვა ველოსიპედის ხმა ხომ არ მესმოდა საიდანმე?

ის დანიანი ჯარისკაცი მოგვედგა.

– დაუჩქარე! – დავიყვირე. – ჩქარა, ჩქარა!

მამას გაეცინა, ეგონა, ხუმრობით ვამბობდი ამას.

ამის შემდეგ, როცა მოხუცი ჰანსი მიხმობდა, უკვე აღარ მივდიოდი მასთან. იგი „ფრიცი“ იყო, მათ კი, ყველას დანები ჰქონდათ და თოფები.

მაგრამ ტარზანი „ფრიცზე“ ღონიერი იყო.

ტარზანი, ჯუნგლების მეფე, ერთხელაც ჩამოვიდოდა ტექსელზე და ყველა „ფრიცს“ უიარალოდ, შიშველი ხელებით მოერეოდა.

დაახ, სწორედ რომ მოერეოდა!

* * *

საბავშვო ბალი დავამთავრე და სკოლაში შევედი. ომი ისევ გრძელდებოდა.

უკვე შევეჩვიე ჰელდერის დაბომბვას, ყუმბარებისა და ავტომატების ხმას, ლამით თვითმფრინავების გუგუნსა და ნალმებს, რომლებსაც ზღვის ჯებირის გრანიტზე ისეთი ძალით აფეთქებდნენ, რომ ფანჯრები სულ ერთიანად იმსხვრეოდა. ეს ყოველივე ჩვეულებრივ ამბად იქცა...

ჩვენს სკოლას ყუმბარა დაეცა. დედაჩემის მეგობარი ტიროდა, რადგან ყუმბარამ მისი შვილის მერხი ნამსხვრევებად აქცია.

– ხომ შეიძლება, ჩემი შვილი, იმ დროს, იქ მჯდარიყო!

– ჰო, მაგრამ ხომ არ მჯდარა! – პასუხობდა დედა. მეგობარი არ ცხრებოდა. რალა მისი შვილის მერხს დაეცა ეს ყუმბარა, მაინც და მაინც მისი შვილის მერხს!

– სანუნუნო არა და არ ელევა, – ამბობდა დედა, მაგრამ ერთხელ, როცა თვითმფრინავის ძრავა ჩვენს ქუჩაზე ჩამოვარდა, ზედ ჩვენი სახლის კედელთან, ჩემი ძმისა და ჩემი სანოლიდან სულ რაღაც ერთი მეტრის დაშორებით, დედა თავის მეგობარივით ასლუკუნდა:

– ხომ შეიძლება, ორივე მოეკალით! – გულში ჩაგვიკრა და აქვითინდა:

– ოჰ, ეს საშინელი ომი, ეს საშინელი ომი!

ქუჩაზე ყუმბარამ დიდი ღრმული დატოვა და კარგა ხანი გავიდა, ვიდრე მას ამოავსებდნენ.

უკვე დანყებითი სკოლის მოსწავლე ვიყავი, მაგრამ დასაძინებლად, მაინც შვიდ საათზე მანვენდნენ.

– გინდა, უძილოდ სულ გამოიფიტო?

არა, ეს ნამდვილად არ მინდოდა, მაგრამ არც ადრე დანოლა მომწონდა. ათასწიარ საბაბს ვიგონებდი, რომ დიდხანს დავრჩენილიყავი სასტუმრო ოთახში, ქვევით. მაინც არაფერი გამომდიოდა, ყოველთვის მიმიხვდებოდნენ, ხოლმე. ერთხელაც, ისე, რომ არც გვითხოვია, დაბლა გვიანობამდე დაგვტოვეს.

– ამაღამ გასაშლელ სანოლზე დაიძინებთ, – თქვა დედამ.

გასაშლელი სანოლი! შესანიშნავია! „კარუსელს“ და ბზრიალას მაგონებდა, სასრიალო ნავეებს, ტირს და ბლინების ჯიხურს, წითელ—ყვითლად შეღებილს. სინამდვილეში, ეს იყო ძირს გაშლილი ჩვეულებრივი ლეიბი. ბალიშები, საბნები და ზენარი კი ჩვენივე სანოლიდან აელოთ. დედა და მამა იქვე ისხდნენ, ბებიასა და ბაბუას გვერდით. ლაპარაკს და ადგომას, მართალია, გვშლიდნენ, მაგრამ, სამაგიეროდ, დიდების ოთახში ვინეჩით. თითქოს ფეხზეც ვიყავით და, თან, გვეძინა კიდევ. ბებია და ბაბუა სახლში ვერ წავიდნენ და მთელი ღამით ჩვენთან დარჩნენ, სოფელში – სახლებს შორის და ბალებში, ზღვისპირა ჯებირზე, ნავსადგურში, მინდვრებზე, ოუდე ვებსა და ნიუე ვებსზე, – ყველგან ბრძოლა იყო გაჩაღებული.

და, უცებ, ჩვეულებრივი ომის ქარცეცხლში სრულიად სხვაგვარი ომი ატყდა.

ზამთარში ჩვენს კუნძულზე ახალი ჯარისკაცები გადმოსხეს. ისინი გერმანიის არმიაში საკუთარი სურვილის წინააღმდეგ მოხვდნენ, გერმანელებმა აიძულეს, „მკერდზე თოფისა და ყელზე დანის მიბჯენით“.

უმეტესობა წარმოშობით საქართველოდან იყო. საკუთარი ენა ჰქონდათ, უჩვეულო, ხავერდოვანი ენა. მათი საუბრისა და სიმღერისთვის რომ მოგესმინათ, რაზე იყო, ვერ გაიგებდით. ნავსადგურში მეთევზეები ამბობდნენ, ძალიან მახვილი თვალი აქვთ ამ ჯარისკაცებსო.

– საოცრად ზუსტად ისვრიან ეს უცხოელი მებრძოლები, ჰოხე ბერგიდან ნავსადგურამდე აღწევს მათი ტყვია.

მახვილ მზერაზე ვერაფერს გეტყვით, მაგრამ მუქი ფერის თვალები და ძალიან თბილი გამოხედვა კი, ნამდვილად ჰქონდათ. განსაკუთრებით – იმ მაღალ ჯარისკაცს, შავ, ხვეულთმიანს, მხიარულად და მოხდენილად რომ ჩაუვლიდა, ხოლმე ჩვენს სახლს ყოველდღე, ზღვის ჯებირს მიუყვებოდა მარტო და მღეროდა, მღეროდა და მერე როგორ! მისი სუფთა ხმა, ხან – მაღალი, ხანაც – დაბალი, მთელ არემარეს ეფინებოდა, თითქოს ტალღებს ეხმიანებოდა, მძლავრ დასავლეთის ქართან ერთად ზღვას გადაეველებოდა და ვირინგენამდეც კი აღწევდა.

მასავით ვერავინ მღეროდა. ვერც ვერავინ დადიოდა ასე მსუბუქად, თითქოს ეს-ესაა ცეკვას დაინყებსო. არავის ჰქონდა ასეთი მუქი, თბილი, გამჭოლი თვალები.

– სადაა რუსეთი? – ვკითხე მამას, – და კიდევ, საქართველო, სადაა ეს ქვეყანა?

ნამალი დამინიშნეს, პიტნის გემო ჰქონდა. „თითო დესერტის კოვზით ჭამის წინ“, – ენერა ბოთლზე, როცა დაიცლებოდა, ბოთლში ძირტკბილას წყალს დავაყენებდი. რალაცაში ხომ გამომადგებოდა!

* * *

მამაჩემის დაბადების დღეს ომი დამთავრდა.

ზედ „ფრიცების“ თავზე გამოფინეს დროშები, ზედა სართულების ყოველი ფანჯრიდან თითო დროშა იყო გადმოკიდებული. დედაჩემის მეგობარმა თქვა: – რა კარგია, რომ ამას მოვესწარით! ჩვენი დროშები მალე ფრიალებენ, ისინი კი კუდამოძუებულნი გარბიან ლანძღვა-გინებით.

„ფრიცები“ ილანძღებოდნენ, შაშხანებს არ იცილებდნენ და რუსებზე ნადირობას განაგრძობდნენ. 5 მაისის შემდეგ კიდევ ორასი კაცი დახვრიტეს. რალა აზრი ჰქონდა, ომის დამთავრება რომ გამოაცხადეს!

იყო უამრავი ინგლისური თვითმფრინავი, ფრენდნენ დაბლა, მაგრამ კუნძულზე არ ეშვებოდნენ. იქ ისევ გერმანელები ბატონობდნენ. სად იყვნენ ჩვენი განმათავისუფლებლები, რატომ არ მოდიოდნენ?!

დღეში ერთხელ, მაინც მივირბენდით ხოლმე ნავსადგურში.

– კანადელები მოდიან! კანადელები მოდიან!

შემდეგ გემი ნავსადგურში შემოვიდა, მაგრამ კანადელები არ მოუყვანია.

ერთი კვირა გავიდა. იმედი სულ გადამენურა და როცა, ბოლოს და ბოლოს, კანადელები ჩამოვიდნენ, მე, იმ დროს, ნავსადგურში არ ვიყავი.

რუსები გამოვიდნენ სამალავებიდან, სარდაფებიდან, კარადებიდან, თივის ზვინებიდან, ხაროებიდან, ბელლებიდან. მოდიოდნენ ქუჩაში, ცეკვავდნენ, ეძებდნენ მეგობრებს, ერთმანეთს ეხვეოდნენ. ის ჯარისკაცი, რომელსაც სულ დავეძებდი, ვერსად ვიპოვე.

რეაისი ქართველიდან ოთხას სამოცდაშვიდი მოკლეს!..

ისინი აქ დარჩნენ, კუნძულზე, ცალკე საფლავში, ჩვენი სასაფლაოს გვერდით, დანარჩენები კი, ივნისის ერთ კვირა დილას სამშობლოში გაემგზავრნენ.

გავიღვიძე და მეგონა, რომ ომი ისევ განახლდა.

ქართველები საბარგო მანქანებზე ისხდნენ და ნიუე ვეხის გავლით, ნავსადგურისკენ მიემართებოდნენ, თან ჰაერში ისროდნენ და სიხარულს ვერ მალავდნენ, რადგან სამშობლოში ბრუნდებოდნენ.

ნავსადგურში არ გამიშვეს, რომ ჩემი თვალთ მენახა ყველაფერი.

– გაგიჟდი? დილის 6 საათია!

– ვნახავ, რა!

– ისედაც, მშვენივრად გაიგებ ყველაფერს.

მაგრამ იმას, რისი გაგებაც მინდოდა, ხომ ვერავინ მეტყოდა?!

დედაჩემს საშინლად ვეჩხუბე, ხელი ვკარი, დავკანრე და ვუკბინე კიდევ. გავკიოდი, სახლიდან გავიქცევი და მერე დაგწყდებოდა გული-მეთქი. ამგვარი რამ ადრე არასდროს ჩამიდენია. მამაჩემი საშინლად გამიბრაზდა და დასანოლად გამიშვა:

– მალე ახვალ და მთელი დღე იქ იქნები!

ჩემს ოთახში ღია ფანჯარასთან დავჯექი და ტირილი მოვრთე.

მზე ამოცურდა ზღვიდან, მთელი სამყარო წითლად და ყვითლად შეიღებდა და ლამაზ ჩარდახს დაემსგავსა. გემი ჯერ არ მოსულიყო. ჯარისკაცები ისევ ნავსადგურში იდგნენ და, ვინ იცის, ვეფხიაც იქ იყო, მე კი ველარასოდეს ვნახავდი მას.

დაახლოებით ცხრის ნახევარზე მეგობარმა გოგონამ გამომიარა, ნავსადგურში წავიდეთო. არ გამიშვეს. მეგობარმა ზღვის ჯებირიდან ხელი დამიქნია და სირბილით განაგრძო გზა. დედა და მამა, რა თქმა უნდა, წავიდნენ. ჩემი ძმაც თან წაიყვანეს. მე შინ დამტოვეს, მარტოდმარტო.

ცხა საათზე გემი ნავსადგურიდან წყნარ ზღვაში გავიდა და ნელა გაუდგა გზას. სიოც არ იძვროდა. გარშემო ისეთი სიჩუმე იდგა, რომ ხმები წყალ გაღმიდანაც კარგად მესმოდა.

ხალხი არ იშლებოდა. ნავსადგურის პირას, ჯებირიდან გემზე მდგომთ ხმამალა გასძახოდნენ და, თან, მთელი ძალით უქნევდნენ ხელს.

რამდენადაც შემეძლო, ფანჯრიდან გადავეყუდე, ცალი ხელით წვიმის სადინარს ჩავეჭიდე, მეორეთი კი გამალეებით ვიქნევდი ჩემი თოჯინის აკვნიდან აღებულ პატარა ზენარს.

– გზა მშვიდობისა! – გავძახე, – ნახვამდის!

შემდეგ გემზე იმ იდუმალ, ხავერდოვან ენაზე სიმღერა წამოიწყეს, სიმღერა განშორებისა, თუ კვლავ შეხვედრისა, და იმ უჩვეულო, ნაღვლიან და გულიან სიმღერებში გამოიკვეთა ერთი ხმა, მამაკაცის ერთადერთი ხმა, წკრილა და ჰაეროვანი, ყველა დანარჩენისგან გამორჩეული, ხმა – მალალი, ხანაც – დაბალი, თბილიც და მჭექარეც, ნაზი, და თანაც, ომახიანი.

– ჯარისკაცო! – გავძახე მე, – ჯარისკაცო! ტარზან! ვეფხია!

წვიმის სადინარით ზევით ავცოცდი, რაც სასტიკად გვეკრძალებოდა, და გამალეებით ვიქნევდი ზენარს.

– დაბრუნდი! დაბრუნდი, რა! დაბრუნდი!

მაგრამ დასავლეთის ჩვეულმა ქარმა ამჯერად მიმტყუნა, ჩემი ხმა ზღვის ჯებირამდეც კი ვერ აღწევდა.

გემი თვალს მიეფარა და ზღვა დაცარიელდა...

აქცუალური თემა

ქართული ტრადიციები და პროსტიტუციის ლეგალიზაცია საქართველოში

21-ე საუკუნის დასაწყისი საქართველოში, ისევე როგორც მთელ მსოფლიოში, ფასეულობების ცვლილებებით გამოირჩევა. ამასთან დაკავშირებით, მედიის საშუალებებით, ფართო საზოგადოებაში, მძაფრი კამათი მიმდინარეობს. ერთ-ერთი საკითხი არის – უნდა იყოს თუ არა ლეგალიზებული სექსობრივი მომსახურება საქართველოში, უნდა შეიქმნას თუ არა ასეთი მომსახურებისათვის სპეციალური სახლები, სხეულით ვაჭრობა პროფესიაა თუ გასაკიცხი ქმედება? ამ საკითხს, ჩემი, და უფრო ახალგაზრდა, თაობა დადებითად წყვეტს და არგუმენტად იყენებს იმას, რომ ფართული სექსობრივი მომსახურება ხშირად გვევლინება მძიმე ვენერიული სენის წყაროდ. ასევე, არგუმენტად მოჰყავთ უცხო ქვეყნის მაგალითები, სადაც ეს თემა ლეგალიზებულია.

ზოგადად, რაიმე ქმედების აკრძალვა შეიძლება იყოს კლასიკური ან ნორმატიული ხასიათის. კლასიკური აკრძალვა ისტორიულად მომდინარეობს და ადამიანის ცნობიერებაში საუკუნეების მანძილზე არსებობს. კლასიკური აკრძალვის მაგალითს წარმოადგენს ათი მცნება, რომელიც კაცობრიობამ გონების თვალთ ალიქვა და ყოველდღიური ცხოვრების წესად აქცია. მისი შესრულება ნებელობითი ხასიათისაა. ათ მცნებას ხშირად საღმრთო სამართალსაც უწოდებენ და მისი დარღვევა საზოგადოებრივ გაკიცხვას იმსახურებს, ხოლო სასულიერო პირების მხრიდან მკაცრად დასაგმობი ხდება ხოლმე.

ცოლ-ქმრობა ქრისტიანულმა აღმსარებლობამ ადამიანთა სავალდებულო, ზნეობრივ და საღმრთო კანონად აღიარა. ისტორიულად, ქართველი ერი ქალ-ვაჟის ქორწინებამდე სექსობრივ კავშირს დანაშაულად მიიჩნევდა, ასეთი სექსობრივი კავშირი „სიძვად“ მოიხსენიებოდა. სულხან-საბას განმარტებით „სიძვა უმეუღლოსაგან ბოზობა არს“. სულხან-საბა ქალის ან მამაკაცის არა ცოლ-ქმრულ სექსობრივ კავშირს „მრუშობას“ უწოდებს, მრუშობის ჩამდენს კი, მრუშს. მამაკაცის ქორწინების გარეშე ურთიერთობა ისეთ დიდ დანაშაულად არ ითვლებოდა, როგორც ქალის აღვირახსნილი ცხოვრება.

ყოველ ერს თავისი ტრადიციები, წეს-ჩვეულებები და კულტურა გააჩნია. ის, რასაც ჩვენი ტრადიციები გმობს, შეიძლება მისაღები იყოს სხვა ერისათვის და, პირიქით. მაგალითად, უკრაინაში არსებობს გასართობი, ტრადიციული თამაშები – „რომაშკა“ და „მატროშკა“, რომლებიც თავისი არსებობის საუკუნეებს ითვლიან. ეს თამაშები მამაკაცებში აღძრავენ სექსობრივ მოთხოვნილებასა და დაკმაყოფილების სურვილს. მსგავსი რამ ჩვენი მენტალიტეტისთვის მიუღებელია. ასე, რომ თუ უცხო ქვეყანაში დასაშვებია იყო პროსტიტუციის ლეგალიზაცია, საქართველოში, ქართული ტრადიციების მიხედვით, ყოველთვის იკრძალებოდა, ყოველთვის დასაგმობი და გასაკიცხი იყო, ხშირ შემთხვევაში, დაპირისპირებაში გადაიზრდებოდა და სისხლისღვრაც მოსდევდა. ამაზე მეტყველებს სასამართლო პრაქტიკის ანალიზი. მკვლელობის გამომწვევი მიზეზი ხშირად ხდებოდა ლალატი, რადგან ადამიანი მგრძნობიარე არსებობს, ასეთი შემთხვევები მასში იწვევს აფექტის მდგომარეობას, უარყოფით ემოციებს.

უამრავი მაგალითის მოყვანა შეიძლება, როგორც რეალური ცხოვრებიდან, ისე მხატვრული თუ ისტორიული თხზულებებიდან იმისათვის, თუ როგორ ხშირად კარგავს მამაკაცი სიფხიზლეს და წინდახედულებას, როცა იგი ინტიმურ განცხრომას მიეცემა. გავიხსენოთ ალ. ყაზბეგის „ხევისბერი გოჩა“, კერძოდ კი, ეპიზოდი, თუ როგორ ვერ შენიშნა შემოსული მტერი ძიძიასთან ერთად განმარტოებულმა ონისემ.

აღვირახსნილი, თავაშვებული ცხოვრების გამო, გაკიცხვას ის პირები უფრო მეტად იმსახურებდნენ, რომლებსაც განსაკუთრებული სოციალური მდგომარეობა ეკავათ საზოგადოებრივ ცხოვრებაში. გავიხსენოთ გიორგი მერჩულეს „გრიგოლ ხანძთელის ცხოვრებიდან“ ეპიზოდი, როდესაც აშოტ კურაპალატის „სიძვის დიაცი“ მამა გრიგოლმა დედათა მონასტერში მონაზვნად აღკვეცა.

„აშოტ კურაპალატი ქვეყნის ხელმწიფეა, იგი უნდა იყოს მისაბაძი მაგალითის მომცემი ქართველი ერისა. თუ მეფე გარყვნილ ცხოვრებას წესად გაიხდოდა, ასეთივე სენი შეეყრებოდა დიდ ფეოდალებს, თავად-აზნაურებს და გლეხებს, რაც გარყვნიდა ერს.“ მამა გრიგოლის მოქმედება, სწორედ, ეროვნული და ზნეობრივი სახის შენარჩუნებას ისახავდა მიზნად.

ქალი, რომელიც პროსტიტუციას ეწევა, უგულვებლყოფს ზნეობის ყოველგვარ ნორმებს. ზნეობრივი კატეგორიების არარსებობა სპობს ადამიანში ამაღლებულ გრძნობებს: პატრიოტიზმს, მოყვასის სიყვარულს, სხვებისადმი პატივისცემას და ა.შ.

ქორწინებაში მყოფი ქალისათვის მიუღებელია, პროფესიად გაიხადოს მეძაობა, ხოლო თავმოყვარე მამაკაცი უარს იტყვის გასათხოვარ მეძაოთან ოჯახის შექმნაზე. თუ ქალი არ დაოჯახდება იმის გამო, რომ მეძაობა პროფესიად გაიხადოს, ამით ერი გამრავლებისა და გენოფონდის საფრთხის წინაშე დადგება.

პროსტიტუციის ლეგალიზაცია საქართველოში არ უნდა მოხდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

პროსტიტუცია ეწინააღმდეგება ისტორიულად მომდინარე ქართულ ადათს, ქართული ცხოვრების წესს, ქვეყნარტი ქრისტიანის, და არა მარტო ქრისტიანის, სხვა აღმსარებლობის ცხოვრების წესს;

იგი ხშირად გვევლინება ისეთი მძიმე დანაშაულის ჩადენის მიზეზად, როგორც არის განზრახ მკვლელობა;

ზნეობრივი თვალსაზრისით, იგი ხელს უშლის ადამიანის ნორმალურ განვითარებას;

და, ბოლოს, პროსტიტუციის ლეგალიზაცია საფრთხეს უქმნის ქართული გენოფონდის ინტერესებს.

მალხაზ ლომსაძე – სამართლის დოქტორი, პროფესორი

